

Szymon Czajkowski, Armin Mikos von Rohrscheidt

Wyniki analizy potencjału turystyczno-kulturowego Pętli wielkopolsko-lubuskiej Szlaku Cysterskiego

Turystyka Kulturowa nr 1, 66-87

2012

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

pisze Per Morten Ekerhovd, „Konservator generalny, region Hordaland i gmina Bergen stały się w latach dziewięćdziesiątych ubiegłego stulecia dla właścicieli głównymi partnerami w zakresie finansowania podejmowanych działań, regulacji prac remontowych zgodnie z prawem planowania i budownictwa, a także ustawą o zabytkach, oraz współpracy merytorycznej” [s. 227].

Przykład takiego współodpowiedzialnego myślenia o dziedzictwie odnajdujemy również w tekście Torbjørna Eggena, opisującego program szkolenia rzemieślników, realizowany dla zapewnienia odpowiedniej kadry dla prac przy zabytkowych budowlach miasta górniczego Røros. Autor ciekawie opisuje również własną rolę w dziele ochrony tego obiektu: „Moją rolą jako konserwatora zabytków jest wzmacnianie myślenia w kategoriach dziedzictwa w rządzeniu na szczeblu lokalnym oraz pozyskiwanie wsparcia politycznego i społecznego dla spraw dziedzictwa” [s. 267].

Trudno oprzeć się wrażeniu, że norweska perspektywa spojrzenia na sprawę światowego dziedzictwa jest o ton głębsza, od prezentowanej w przypadku obiektów polskich. Można odnieść wrażenie, że mimo doskonałej klasy fachowców (konserwatorów, historyków sztuki, architektów, urbanistów) nie udaje nam się wejść na nieco wyższy pułap rozważań o dziedzictwie kulturowym, nie postrzeganym jedynie jako bezcenny zasób zabytków zachowywany dla przyszłych pokoleń, ale punkt odniesienia i bezwzględna wartość dla ludzi żyjących tu i teraz. Ducha tego wielowymiarowego, wieloaspektowego spojrzenia na dziedzictwo, doskonale oddaje tekst Jacka Purchli, założyciela i dyrektora Międzynarodowego Centrum Kultury w Krakowie, głównego moderатора opisywanego projektu. Artykuł ten stanowi doskonale podsumowanie prezentowanej książki. Możemy w nim przeczytać m.in.: „Dziedzictwo to ludzie, a pojęcie dziedzictwa kulturowego odzwierciedla zarówno stosunek społeczeństwa do świata wartości, jak i sam proces ich reinterpretacji. Sądzę, że w tym zdaniu tkwi istota naszego projektu, dziedzictwo bowiem należy do nas wszystkich, a dostęp do niego to jedno z podstawowych praw człowieka. Z tego faktu wynika też kluczowa rola kapitału społecznego nie tylko w procesie nieustającego kreowania, reinterpretacji dziedzictwa, ale i dla jego skutecznej ochrony. W tym sensie nasz projekt nie był jedynie dyskusją na temat technicznych aspektów zarządzania dziedzictwem, ale również – a może przede wszystkim – rozmową o świecie wartości, o dziedzictwie materialnym i niematerialnym, o jego ochronie poprzez wykorzystanie dla współczesnych celów” [s. 401].

Imponujący tom wydany przez Międzynarodowe Centrum Kultury może wprowadzać nową jakość w dyskusji o perspektywach rozwoju turystyki kulturowej. Opisuje obszary i zagadnienia związane przede wszystkim z szeroko pojętym zarządzaniem dziedzictwem kulturowym, w istocie jednak stawia pytania, których nie sposób pominąć w kontekście procesu kreowania atrakcji kulturowych i rozwijanego tam ruchu turystycznego.

Materiały faktograficzne

Szymon Czajkowski, Armin Mikos v. Rohrscheidt

Wyniki analizy potencjału turystyczno-kulturowego Pętli wielkopolsko-lubuskiej Szlaku Cysterskiego

przeprowadzonej w okresie od października do grudnia 2011

1. DANE PODSTAWOWE SZLAKU:

Nazwa szlaku: Wielkopolsko-Lubuska Pętla Szlaku Cysterskie w Polsce.

Rodzaj szlaku: Autonomiczny odcinek kulturowego szlaku tematycznego (Szlak Cysterski jako całość jest wpisany na Listę Szlaków Kulturowych Rady Europy).

Rok utworzenia szlaku: 1990.

Lokalizacja: Województwo Wielkopolskie i Województwo Lubuskie.

Zasięg: Regionalny.

Deklarowana tematyka szlaku: Szlak dziedzictwa kulturowego.

Opis szlaku: Pętla Wielkopolsko-Lubuska działa w ramach Szlaku Cysterskiego w Polsce, który jest wpisany na Listę Szlaków Kulturowych Rady Europy. Szlak Cysterski jako całość znajduje się pod opieką Rady Koordynacyjnej, której działania mają charakter naukowy, a celem jest sporządzanie wytycznych dotyczących funkcjonowania szlaku. Utrzymanie i zarządzanie poszczególnymi obiektami leży w gestii ich opiekunów oraz gmin, w których dane ośrodki się znajdują. Te jednostki samorządowe działają w ramach organizacji zrzeszających podmioty i osoby związane ze szlakiem. Jest to przede wszystkim Forum Gmin Cysterskich oraz Stowarzyszenie Gmin Cysterskich. Istotne znaczenie dla Wielkopolsko-Lubuskiej Pętli Szlaku Cysterskiego ma działalność Wągrowieckiego Stowarzyszenia Szlaku Cysterskiego, który skupia osoby zaangażowane w organizację oraz popularyzację dziedzictwa cystersów w Wielkopolsce. W skład Wielkopolsko-Lubuskiej Pętli Szlaku Cysterskiego wchodzi liczne obiekty pocysterskie, w tym dawne opactwa, kościoły i inne pamiątki materialne związane z obecnością cystersów na ziemiach dzisiejszych województw wielkopolskiego i lubuskiego. Szlak Cysterski prezentuje również niematerialne dziedzictwo kulturowe szarych mnichów oraz ich wpływ na rozwój regionów, w których przebywali, m.in. za pomocą regularnej organizacji imprez tematycznych.

Podstawa do ustalenia przebiegu szlaku i autentyczności oraz zgodności tematycznej obiektów:

Kucharski B., Wyrwa A. M., 1996, *Szlak Cysterski w Wielkopolsce*. Poznań.

Pleznier A. 2011, *Szlak cysterski. Pętla wielkopolsko-lubuska*, Poznań.

Wyrwa A. M., 2008, *Podróże cystersów oraz idea, organizacja i promocja Szlaku Cysterskiego w Polsce* [w:] *Studia Periegetica*, z.2: Poznań.

Przebieg szlaku:

Obiekty kluczowe:

Łąd nad Wartą – klasztor i kościół pocysterski (kościół p.w. NMP i św. Mikołaj)

Gościkowo-Paradyż – klasztor i kościół pocysterski (kościół NMP i św. Marcina)

Wągrowiec – klasztor, kościół pocysterski (kościół p.w. Wniebowzięcia N.M.P.) oraz dawna siedziba opata – tzw. opatówka (dzisiejsza siedziba Muzeum Regionalnego w Wągrowcu)

Pozostałe miejscowości z obiektami formalnie zaliczanymi do szlaku:

5. Owińska – klasztor i kościoły pocysterskie (kościół św. Jana Chrzciciela oraz nieczynny kościół św. Mikołaja)
6. Tarnowo Pałuckie – kościół pocysterski (kościół p.w. św. Mikołaja)
7. Łekno – kościół (p.w. św. Apostołów Piotra i Pawła). W Łeknie zostało ustanowione pierwsze w Polsce opactwo cysterskie. W przyszłości na miejscu dawnego klasztoru (stanowisko archeologiczne Ł3) przewiduje się utworzenie skansenu archeologiczno-architektonicznego.
8. Ołobok – fragment klasztoru i kościół pocysterski (kościół p.w. Jana Ewangelisty)
9. Przemęt – fragment klasztoru i kościoły pocysterskie (kościół parafialny p.w. Jana Chrzciciela, kościół filialny pw. św. Andrzeja i kościół cmentarny pw. św. Piotra i św. Pawła)
10. Wieleń Zaobrzański – kościół pocysterski (Sanktuarium Matki Bożej Uciezki Grzeszników)
11. Kaszczor – kościół pocysterski (kościół p.w. św. Wojciecha)
12. Obra – klasztor, kościoły pocysterskie (kościół parafialny p.w. św. Jakuba Wyższego Apostoła, kościół (kaplica) pw. Św. Walentego - Kościół filialny. Kościół Parafialny pw. Św. Elżbiety) oraz budynki pocysterskie tj. opatówka i organówka
13. Bledzew – pamiątki po opactwie cystersów w Bledzewie znajdują się miejscowym kościele p.w. św. Katarzyny oraz w kościele i muzeum sanktuarium Matki Boskiej w Rokitnie. Ponadto w Bledzewie można obserwować założenia urbanistyczne charakterystyczne dla miejscowości powstałej wokół klasztoru.
14. Rokitno – pozostałości klasztoru, kościół pocysterski (Sanktuarium Matki Bożej Rokitniańskiej Cierpliwie Słuchającej) oraz pocysterska kaplica NMP.

WIELKOPOLSKO-LUBUSKA PĘTLA SZLAKU CYSTERSKIEGO**LEGENDA:**

- Klasztory męskie Klasztory żeńskie
 Szlak Cysterski

Wielkopolsko-Lubuska Pętla Szlaku Cysterskiego w Polsce.

Udostępniona dzięki życzliwości Wągrowieckiego Stowarzyszenia Szlaku Cysterskiego

Mapa szlaku: Mapy szlaku są dostępne w portalach www.szlakcysterski.org i cystersi.wagrowiec.pl [dostęp listopad 2011 – grudzień 2011]

2. DANE DOTYCZĄCE PRZEBIEGU BADANIA:

Metodologia: metoda oceny potencjały turystyczno-kulturowego regionalnych szlaków tematycznych zawarta w [Mikos von Rohrscheidt A., 2010, *Regionalne szlaki tematyczne. Idea, potencjał, organizacja*. Wyd. Proksenia/KulTour.pl, Kraków/Poznań].

Kwerenda źródłowa literatury i materiałów: wrzesień 2011 – listopad 2011

Ankieta szlaku, wypełniona we współpracy z Przewodniczącym Rady Koordynacyjnej Szlaku Cysterskiego w Polsce i Koordynatorem Pętli Wielkopolsko-Lubuskiej: listopad – grudzień 2011,

Ankiety i zapytania waloryzacyjne w obiektach: listopad 2011,

Badania terenowe: czerwiec 2011, listopad 2011 – grudzień 2011,

Zapytania pilotażowe i wizje lokalne: czerwiec 2011, listopad 2011 – grudzień 2011,

Przeprowadzający badanie: Szymon Czajkowski,

Przedstawiciel koordynatora uczestniczący w procesie waloryzacji: Andrzej Wieczorek – kontakt poprzez Wągrowieckie Stowarzyszenie Szlaku Cysterskiego ul. Kościuszki 15a, 62-100 Wągrowiec, email: cystersi@wagrowiec.pl, cystersi.wagrowiec.pl,

Badania wstępne (identyfikujące): czerwiec 2011,

Okres przeprowadzania badania: listopad 2011 – grudzień 2011,

Data wypełnienia formularza: 20-28 grudzień 2011,

3. FORMULARZ WALORYZACYJNY SZLAKU:

ZAKRES I: ORGANIZACJA SZLAKU

I.A. Uzasadniona tematyizacja szlaku

I. A.a. literatura naukowa tematyizująca szlak

Monografia naukowa na temat szlaku (za pierwszą - 20 punktów)

Kucharski B., Wyrwa A. M., 1996, Szlak Cysterski w Wielkopolsce, Poznań. (20)

Monografia naukowa poświęcona tematyce zgodnej z tematem szlaku, zawierająca opracowanie znacznej części jego obiektów, w tym wszystkich obiektów kluczowych* (do dwóch pozycji, po 10 punktów za każdą)

Wyrwa A. M., Strzelczyk J., Kaczmarek K. (red.), 1999, Monasticon Cisterciense Poloniae, t. I, Poznań. (0)

Wyrwa A. M., Strzelczyk J., Kaczmarek K. (red.), 1999, Monasticon Cisterciense Poloniae, t. II, Poznań. (0)

Artykuły lub samodzielne rozdziały w opracowaniach naukowych poświęcone szlakowi** (do 3, po 5 punktów za każdy)

*Wyrwa A. M., 2008, Podróże cystersów oraz idea, organizacja i promocja Szlaku Cysterskiego w Polsce [w:] *Studia Periegetica*, z.2: Poznań. (0)*

Monografie o charakterze naukowym poświęcone obiektom kluczowym szlaku*** (do 3, po 3 punkty za każdą pozycję)

Karczewska J. (red.), 2004, Opactwo cysterskie w Paradyżu. Jego rola w dziejach i kulturze pogranicza, Zielona Góra. (0)

Wieczorek A., Wyrwa A. M., 2010, Szlak Cysterski w Polsce. Łekno Wągrowiec, Bydgoszcz. (0)

Brzostowicz M., Mizerska H., Wrześniński J., 2005, Łąd nad Wartą. Dziedzictwo kultury słowiańskiej i cysterskiej, Poznań – Łąd. (0)

I. A. b. literatura popularna tematyzująca szlak

Aktualna (do 3 lat) literatura popularna na temat szlaku w formie osobnych opracowań (do 3 pozycji)(5 punktów za każdą)

Szlak Cysterski w Polsce. Mapa samochodowa, 2008, Warszawa. (5)

Szlak Cysterski. Pętla Wielkopolsko-Lubuska, 2010 Poznań. (5)

I. A. c. zgodność tematyczna poszczególnych obiektów z deklarowanym tematem szlaku:

Zgodność profilu, charakteru, ekspozycji lub dziejów z tematyką szlaku zachodzi w przypadku 100% obiektów (20)

Suma punktów za cały podzakres I A: **50 (maksymalna)**

I. B. Oznaczenie szlaku**I. B. a. oznaczenie szlaku na trasie i przy drogach dojazdowych**

Za istnienie fizycznych oznaczeń wzdłuż ciągów komunikacyjnych szlaku oraz dojazdu do 91% i więcej obiektów szlaku

Przy drogach dojazdowych istnieje oznaczenie, prowadzące do poszczególnych obiektów szlaku. (20)

I. B. b. oznaczenie fizyczne bezpośrednio przy obiektach szlaku

Za istnienie fizycznych oznaczeń przy wszystkich obiektach szlaku

Przed wszystkimi obiektami szlaku istnieją odpowiednie oznaczenia. (20)

I. B. c. oznaczenie systemowe przebiegu szlaku

Istnienie oznaczenia zarówno przebiegu szlaku, jak i jego obiektów w systemie nawigacji satelitarnej lub w innych elektronicznych systemach prowadzenia ruchu (10)

Przebieg Wielkopolsko-Lubuskiej pętli Szlaku Cysterskiego i wszystkie jego obiekty są uwzględnione w systemie nawigacji satelitarnej, który jest dostępny do pobrania na stronie internetowej: <http://gpswielkopolska.pl/na-komorke/30-szlak-cysterski-w-wielkopolsce> (10)

Suma punktów za cały podzakres I B.: **50 (maksymalna)**

I. C. Koordynacja Szlaku**I. C. a. funkcjonowanie koordynatora szlaku**

Funkcjonowanie koordynatora szlaku, formalnie powołanego lub wyznaczonego do spełniania tych obowiązków (10 punktów)

W roku 2003 dla całego Szlaku Cysterskiego w Polsce powołana została Rada Koordynacyjnej Szlaku Cysterskiego w Polsce przy Opacie Prezesie Polskiej Kongregacji Cystersów.

Z kolei 23 maja 2009 roku Rada wybrano spośród członków Rady przedstawicieli odpowiedzialnych za organizację i promocję poszczególnych pięciu pętli szlaku cysterskiego w Polsce. Dla pętli Lubusko-Wielkopolskiej został przydzielony Andrzej Wieczorek (10)

Suma punktów za cały podzakres I C: **10 (z 50 możliwych)**

I. D. Dostępność turystyczna obiektów szlaku**I. D. a. faktyczna dostępność obiektów szlaku:**

Faktyczna pełna dostępność mniej niż 80% obiektów szlaku (0)

W pełni dostępne są jedynie obiekty w Gościkowie-Paradyżu, Łądzie oraz w Obrze. (0)

I.D. b. dostępność komunikacyjna obiektów szlaku:

100% obiektów (20 punktów)

Do wszystkich obiektów można dojechać samochodami osobowymi lub autokarami kursowymi. (20).

Suma punktów za cały podzakres I D: **20 (z 50 możliwych)**

Za cały zakres I: 130 punktów (z 200 możliwych)

ZAKRES II: OGÓLNA ATRAKCYJNOŚĆ TURYSTYCZNA SZLAKU

II. A. Autentyczność obiektów szlaku

Ilość obiektów oryginalnych w ogólnej liczbie obiektów szlaku przekracza 50%, zaś ilość obiektów wykreowanych specjalnie dla potrzeb turystyki nie przekracza 25 % (40 punktów) *Prócz kościoła w Bledzewie i w Łeknie wszystkie obiekty na trasie wielkopolsko-lubuskiej pętli Szlaku Cysterskiego stanowią obiekty oryginalne (40)*

Obiekty szlaku:

15. *Owińska – klasztor i kościoły pocysterskie (kościół św. Jana Chrzciciela oraz nieczynny kościół św. Mikołaja)*
16. *Wągrowiec – klasztor, kościół pocysterski (kościół p.w. Wniebowzięcia N.M.P.) oraz dawna siedziba opata – tzw. opatówka (dzisiejsza siedziba Muzeum Regionalnego w Wągrowcu)*
17. *Tarnowo Pałuckie – kościół pocysterski (kościół p.w. św. Mikołaja)*
18. *Łekno – kościół (p.w. św. Apostołów Piotra i Pawła). W Łeknie zostało ustanowione pierwsze w Polsce opactwo cysterskie. W przyszłości na miejscu dawnego klasztoru (stanowisko archeologiczne Ł3) przewiduje się utworzenie skansenu archeologiczno-architektonicznego.*
19. *Łąd – klasztor i kościół pocysterski (kościół p.w. NMP i św. Mikołaj)*
20. *Ołobok – fragment klasztoru i kościół pocysterski (kościół p.w. Jana Ewangelisty)*
21. *Przemęt – fragment klasztoru i kościoły pocysterskie (kościół parafialny p.w. Jana Chrzciciela, kościół filialny pw. św. Andrzeja i kościół cmentarny pw. św. Piotra i św. Pawła)*
22. *Wieleń Zaobrzański – kościół pocysterski (Sanktuarium Matki Bożej Ucieczki Grzeszników).*
23. *Kaszczor – kościół pocysterski (kościół p.w. św. Wojciecha)*
24. *Obra – klasztor, kościoły pocysterskie (kościół parafialny p.w. św. Jakuba Wyższego Apostoła, kościół (kaplica) pw. Św. Walentego - Kościół filialny. Kościół Parafialny pw. Św. Elżbiety) oraz budynki pocysterskie tj. opatówka i organówka*
25. *Gościkowo-Paradyż – klasztor i kościół pocysterski (kościół NMP i św. Marcina)*
26. *Bledzew – pamiątki po opactwie cystersów w Bledzewie znajdują się miejscowym kościele p.w. św. Katarzyny oraz w kościele i muzeum sanktuarium Matki Boskiej w Rokitnie. Ponadto w Bledzewie można obserwować założenia urbanistyczne charakterystyczne dla miejscowości powstałej wokół klasztoru.*
27. *Rokitno – pozostałości klasztoru, kościół pocysterski (Sanktuarium Matki Bożej Rokitańskiej Cierpliwie Słuchającej) oraz pocysterska kaplica NMP.*

II.B. Ciągłość szlaku

Za odległość przekraczającą 30km w przypadku więcej niż 20% kolejnych obiektów szlaku

(0)

(0)

Owińska – Wagrowiec (43km)

Wagrowiec – Tarnowo Pałuckie (6km)

Tarnowo Pałuckie – Łekno (2km)

Łekno – Łąd (110km)

Łąd – Przemęt (150km)

Łąd – Ołobok (89km)

Przemęt – Wieleń Zaobrzański (12km)

Wieleń Zaobrzański – Kaszczor (2km)

Kaszczor – Obra (20km)

Obra – Gościkowo-Paradyż (69km)

Gościkowo-Paradyż – Bledzew (30km)

Bledzew – Zemsko (4km)

Zemsko -Rokitno (20km)

Rokitno – Owińska (110km)

odległości wg mapy wielkopolsko-lubuskiej pętli Szlaku Cysterskiego za
www.cystersi.wagrowiec.pl

II. C. Liczba obiektów należących do szlaku)

szlak liczy ponad 20 obiektów (15 punktów)

patrz punkt II.A. (15)

II.E. Stan utrzymania poszczególnych obiektów szlaku:

Stan wszystkich obiektów szlaku cysterskiego można uznać za zadowalający. Jednakże powtarzającym się mankamentem jest brak obiektów WC i węzłów sanitarnych przy obiektach. Jedyńm obiektem, które stan można uznać za niezadowalający jest kościół p.w. św. Mikołaja w Owińskich, którego zwiedzanie ze względu na zagrożenia budowlane jest faktycznie niemożliwe.

(0)

Za cały zakres II: 55 punktów (z możliwych 100)

ZAKRES III : TURYSTYCZNO-KULTUROWY POTENCJAŁ OBIEKTÓW SZLAKU**III. A. Znaczenie kulturowe obiektów szlaku zgodne z tematyzacją szlaku:**

Za każdy obiekt o znaczeniu krajowym* (do 5, po 10 punktów)

Łekno (10) – pierwsze opactwo na ziemiach polskich, mające niebagatelne znaczenie dla chrystianizacji kraju i rozwoju życia monastycznego w kraju pierwszych Piastów [kuo]¹.

Łąd (10) – [kzo] w 2009 roku uzyskało status Pomnika Historii.

Tarnowo Pałuckie (10)- najstarszy kościół drewniany na ziemiach polskich [kuo]².

Za każdy obiekt o znaczeniu regionalnym** (do 5, po 5 punktów)

¹ Wyrwa A. M., 2003, *Klasztor cysterski w Łeknie (połowa XII – koniec XIV wieku, Łekno-Poznań, s. 11., Wyrwa A. M., Strzelczyk J., Kaczmarek K. (red.), Monasticon Cisterciense Poloniae, t. I, Poznań, s. 39.*

² Różalska E., Wyrwa A. M., 2003, *Tarnowo Pałuckie drewniany kościół pw. św. Mikołaja, Tarnowo Pałuckie-Poznań, s. 20-23., Wyrwa A. M., 2008, Podróże cystersów oraz idea, organizacja i promocja Szlaku Cysterskiego w Polsce [w:] *Studia Periegetica*, z. 2, Poznań, s. 114-115.*

Obra – [kzo] Sanktuarium diecezji poznańskiej (5)

Owińska – [kzo] Sanktuarium diecezji poznańskiej (5)

Paradyż-Gościkowo – [kzo] Sanktuarium diecezji zielonogórsko-gorzowskiej (5)

Rokitno – [kzo] Sanktuarium diecezji zielonogórsko-gorzowskiej (5)

Wieleń Zaobrzański – [kzo] Sanktuarium archidiecezji poznańskiej (5)

Dodatkowo za każdy obiekt spośród wymienionych będący zespołem więcej niż 2 różnych pojedynczych obiektów albo za zgrupowanie więcej niż 2 różnych obiektów szlaku zgodnych z jego tematyką na terenie jednej miejscowości (do trzech obiektów, po 4 punkty za każdy)

Ląd (4)

Obra (4)

Paradyż-Gościkowo (4)

Suma punktów przydzielonych w tym podzakresie: **60 (maksymalna)**

III B. Eventy zgodne z tematem szlaku:

Wielodniowe regularne eventy tematyczne kultury wysokiej i masowej (od 2 dni trwania) w ramach szlaku (do czterech, za każdy 10 punktów)

Festiwal „Muzyka w Raju” w Paradyżu – sierpień (10)

Festiwal Kultury Słowiańskiej i Cysterskiej w Łądzie nad Wartą - czerwiec (10)

Za każdy dzień trwania jednego z wymienionych eventów tematycznych powyżej 2 dni (1 punkt za każdy dzień i event do 5 dni, maksymalnie 5 punktów)

Festiwal „Muzyka w Raju” trwa 10 dni(5)

Festiwal Kultury Słowiańskiej i Cysterskiej w Łądzie nad Wartą trwa 2 dni (5)

Wielodniowe eventy o charakterze kulturowym na obszarze szlaku uwzględniające temat szlaku jako jeden z podstawowych tematów (do trzech, za każdy po 4 punkty)

Jarmark Cysterski, Bieg Cysterski i polsko-niemiecki przegląd zespołów śpiewających „Cysteriada”, Bledzew – sierpień (4)

Festyn Cysterski w Wągrowcu - lipiec (4)

Jednodniowe regularne eventy tematyczne kultury wysokiej i masowej* w ramach działalności szlaku lub jego obiektów (za każdy po 5 punktów)

Jarmark Cysterski w Przemęcie – wrzesień (5)

Piknik Cysterski „Konwencjonalia”, Owińska – wrzesień (5)

Suma punktów w tym podzakresie: **40 (maksymalna)**

III.C. Dodatkowe atrakcje tematyczne

w obiektach szlaku (do 4) (po 5 punktów)

Muzeum pamiątek pocysterskich w Paradyżu-Gościkowie (5)

Suma punktów w tym podzakresie: **5 (z 20 możliwych)**

III D. Znaczenie historyczne obiektów szlaku:

Za każdy obiekt o znaczeniu krajowym* (do 3, po 5 punktów)

Łekno (5) – pierwsze opactwo na ziemiach polskich, mające niebagatelne znaczenie dla chrystianizacji kraju i rozwoju życia monastycznego w kraju pierwszych Piastów [kzo]³.

Za każdy obiekt o znaczeniu regionalnym** (do 3, po 2 punkty)

Obra – [kzo] Sanktuarium diecezji poznańskiej (5)

Gościkowo-Paradyż– [kzo] Sanktuarium diecezji zielonogórsko-gorzowskiej (5)

³ Wyrwa A. M., 2003, *Klasztor cysterski w Łeknie (połowa XII – koniec XIV wieku)*, Łekno-Poznań, s. 11., Wyrwa A. M., Strzelczyk J., Kaczmarek K. (red.), *Monasticion Cisterciense Poloniae*, t. I, Poznań, s. 39.

Dodatkowo za każdy obiekt spośród wymienionych będący zespołem więcej niż 2 różnych pojedynczych obiektów albo za zgrupowanie więcej niż 2 różnych obiektów szlaku zgodnych z jego tematyką na terenie jednej miejscowości (do trzech zespołów, po 2 punkty za każdy)

Obra (2)

Gościkowo-Paradyż (2)

Suma punktów przydzielonych w tym podzakresie: **19 (z 20 możliwych)**

III.E. Znaczenie biograficzne obiektów szlaku:

Za każdy obiekt związany z postacią o znaczeniu krajowym (do 3, po 3 punkty)

Wągrowiec – miejsce urodzenia Jakuba Wujka (3)

Za każdy obiekt związany z postacią znaczącą w danej dziedzinie*** (do 3, 1 punkt)

Gościkowo-Paradyż, Przemęt – Benedykt Cichoszewski (1)

Gościkowo-Paradyż, Jakub z Paradyża (1)

Ołobok – Maria Cunitz/Kunicka (1)

Dodatkowo za każdy obiekt spośród wymienionych będący zespołem więcej niż 2 różnych pojedynczych obiektów albo za zgrupowanie więcej niż 2 różnych obiektów z tej grupy na terenie jednej miejscowości (do trzech zespołów, po 2 punkty każdy)

Wągrowiec (2)

Gościkowo-Paradyż (2)

Suma punktów przydzielonych w tym podzakresie: **10 (z 20 możliwych)**

III F. Związek obiektów szlaku z dziejami religii lub posiadanie aktualnego znaczenia dla życia religijnego

Szlak posiada deklarowaną wiodącą tematykę religijną, z tego powodu punkty w tym podzakresie nie są przydzielone. (0)

Suma punktów przydzielonych w tym podzakresie: **0 (z 20 możliwych)**

III G. Znaczenie obiektów szlaku lub miejscowości położonych na szlaku dla innego typu turystyki kulturowej niż wskazany w temacie szlaku albo uwzględniony w pozostałych podkategoriach:

Za każdy obiekt o znaczeniu międzynarodowym (do 2) (10 punktów)

Międzyrzecki Rejon Umocniony (10) – w Boryszynie (powiat Świebodziński) znajduje się wejście do tzw. pętli boryszyńskiej, jest to obiekt o znaczeniu przede wszystkim dla turystyki militarnej [kuo]⁴

Parowozownia Wolsztyn – obiekt o znaczeniu przede wszystkim dla turystyki hobbystycznej i turystyki przemysłowej (10) [kuo]⁵

Suma punktów przydzielonych w tym podzakresie: **20 (maksymalna)**

⁴ Toczewski A., 1987, *Międzyrzecki Rejon Umocniony*, Międzyrzecz, s. 3-5., Jędrzyński T., Mikos von Rohrscheidt, 2011, *Militarna turystyka kulturowa*, Warszawa, s. 179.

⁵ Kucharski B., 2001, *Powiat wolsztyński*, Poznań, s. 48-49., Mikos von Rohrscheidt A., 2009, *Propozycja pobytu turystyczno-kulturowego w Wolsztynie i w powiecie wolsztyńskim* [w:] *turystykakulturowa.org*, z. 9, Poznań.

III.H. Związek poszczególnych obiektów szlaku lub miejscowości na szlaku z innymi grupami etnicznymi albo z historią innych narodów (w sumie do 2 obiektów dla danej grupy narodowej, przy uwzględnieniu maksimum 3 różnych grup narodowych):

Za każdy obiekt lub grupę obiektów o znaczeniu ogólnokrajowym (narodowym) dla danego narodu (5 punktów)

Międzyrzecki Rejon Umocniony – obiekt, prezentujący dokonania techniczne i militarne mający silny związek z najnowszą historią Niemiec (5)

Obóz koncentracyjny w Owińskach, filia Groß-Rosen – miejsce związane z najnowszą historią narodu żydowskiego (5)

Za każdy obiekt o znaczeniu regionalnym* lub w jednej dziedzinie dla danej grupy narodowej (3)

Łekno – niemiecka linia filiacyjna (3)

Cmentarz Żydowski w Wągrowcu (3)

Suma punktów w tym podzakresie: **16 (z 20 możliwych)**

III.I. Dodatkowe punkty za ofertę wszystkich obiektów wpisanych powyżej klas:

Za stałych przewodników obiektowych w j. polskim (za pierwsze pięć) (po 2 punkty)

Gościkowo-Paradyż- (2)

Obra (2)

Łąd (2)

Za minimum dwa języki obce w ofercie przewodników obiektowych (w pierwszych pięciu obiektach po 1 punkcie)

Gościkowo-Paradyż – język angielski, język francuski, język niemiecki (1)

Obra – język angielski, język niemiecki (1)

Łąd – język angielski, język niemiecki (1)

Za własny materiał informacyjny w obiekcie (poza książkami, albumami i filmami) (do 10 obiektów) (1 pkt od obiektu),

Łąd – broszury o obiekcie (1)

Paradyż-Gościkowo – broszury o obiekcie (1)

Obra - broszury o obiekcie zawierające również informacje o obiektach w Kaszchorze, Przemęcie i Wieleniu Zaobrzańskim (4)

Suma punktów dodanych w tym podzakresie: **15 (z 30 możliwych).**

III. J. Punkty dodatkowe za obiekty unikalne:

Za każdy Pomnik Historii w ramach szlaku lub w gminie, przez którą przebiega szlak (15)

Zespół dawnego opactwa w Łądzie (15)

Za każdy obiekt unikalny w skali europejskiej (do 3) (7 punktów)

Parowozownia Wolsztyn – jedyna w Europie czynna parowozownia (7) [kuo]⁶

Pomnik Chrystusa Króla w Świebodzinie (0) – jest to obiekt niewątpliwie unikalny na skalę europejską. Jednakże, powstał on stosunkowo niedawno (2010 rok) dlatego brak opracowań i badań naukowych potwierdzających powyższe stwierdzenie. Dlatego przyznano 0 punktów, gdyż niezbędne są odpowiednie opracowania, aby waloryzacja zachowała naukowy charakter. Jednakże, warto wymienić ten obiekt w niniejszej waloryzacji.

Za każdy obiekt unikalny w skali kraju (do 3) (5 punktów)

Międzyrzecki Rejon Umocniony (5) – w Boryszynie (powiat Świebodziński) znajduje się wejście do tzw. pętli boryszyńskiej [kuo]⁷

⁶ Kucharski B., 2001, *Powiat wolsztyński*, Poznań, s. 48-49. Mikos von Rohrscheidt A., 2009, *Propozycja pobytu turystyczno-kulturowego w Wolsztynie i w powiecie wolsztyńskim* [w:] *turystykakulturowa.org*, z. 9, Poznań.

Drewniany kościół w Tarnowie Pałuckim (5) – najstarszy kościół drewniany na ziemiach polskich [kuo]⁸.

Suma punktów dodanych w tym podzakresie: **32 (z 50 możliwych)**

Za całość zakresu III: 217 punktów (z 300 możliwych)

ZAKRES IV: OBSŁUGA WŁASNA SZLAKU

IV. A. Informacja i promocja szlaku:

Działanie własnego aktualizowanego portalu internetowego szlaku (10 punktów)

www.szlakcysterski.org (10)

Wersje obcojęzyczne portalu internetowego szlaku (do 3 wersji, za każdą po 3 punkty)

wersje językowe: angielska, niemiecka, francuska (9)

Wersje obcojęzyczne na portalach internetowych obiektów (liczone na maksimum 5 portalach obiektów do 2 wersji (za każdą po 1 punkt)

www.lad.pl – język szwedzki (1), j. włoski (1)

Dokumentalne filmy telewizyjne poświęcone szlakowi lub tematowi szlaku, zrealizowane w ciągu ostatnich 2 lat przed badaniem (do 3) (każdy po 5 punktów)

Wielkopolski Szlak Cysterski, film dokumentalny zrealizowany przez agencję artystyczną AS (5)

Publikacje książkowe o szlaku, przewodniki po szlaku dostępne w sprzedaży (do 3 dostępnych pozycji, po 3 punkty)

Szlak Cysterski. Pętla Wielkopolsko-Lubuska, 2010, Poznań. (3)

Szlak cysterski w Polsce. Łekno Wągrowiec, 2010, Bydgoszcz 2010. (3)

Dodatek za obcojęzyczne wersje książek o szlaku i przewodników po szlaku (do 2 pozycji i 4 wersje językowych, po 2 punkty za każdą)

Rogoziński K., Wyrwa A. M., 1993, The Cisterian Track in Wielkopolska (Great Poland), Poznań – język angielski (2)

Wyrwa A. M., 1990, Cistercian Monasteries in Poland and Wielkopolska, Poznań – język angielski (2)

Albumy o szlaku, dostępne w sprzedaży – (do 2 wydań, po 2 punkty)

Szlak Cysterski. Pętla Wielkopolsko-Lubuska, Poznań 2010. (2)

Wieczorek Andrzej, Wyrwa Andrzej M., Klasztory cysterskie w Łeknie i Wągrowcu, Bydgoszcz 2010. (2)

Dodatki za wersje językowe albumów lub stosowane w albumach (za album i język: 1 punkt) (0)

Książki, albumy, filmy o poszczególnych obiektach, dostępne (do 5, po 3 punkty).

Wyrwa A. M., 2003, Anfänge des zisterzienserklosters in Łekno, Poznań. (3)

Wyrwa A. M., 2003, Klasztor cysterski w Łeknie (połowa XII – koniec XIV wieku). Zarys dziejów. Łekno – Poznań. (3)

Wyrwa A. M., 2003, St. Nikolaus – Holzpfarprkirche der zisterzienser aus Łekno in Tarnowo Pałuckie im lichte der neuesten untersuchungen, Poznań. (3)

Wyrwa A. M., 2003, Tarnowo Pałuckie drewniany kościół pw. św. Mikołaja, Tarnowo Pałuckie – Poznań. (3)

Wyrwa A. M., 1995, Tarnowo Pałucki. Kościół p.w. św. Mikołaja, Poznań. (3)

⁷ Toczewski A., 1987, *Międzyrzecki Rejon Umocniony*, Międzyrzecz, s. 3-5., Jędrzyak T., Mikos von Rohrscheidt, 2011, *Militarna turystyka kulturowa*, Warszawa, s. 179.

⁸ Różalska E., Wyrwa A. M., 2003, *Tarnowo Pałuckie drewniany kościół pw. św. Mikołaja*, Tarnowo Pałuckie-Poznań, s. 20-23., Wyrwa A. M., 2008, *Podróże cystersów oraz idea, organizacja i promocja Szlaku Cysterskiego w Polsce* [w:] *Studia Periegetica*, z. 2, Poznań, s. 114-115.

Samodzielny udział szlaku w światowych prestiżowych targach turystycznych w ciągu ostatnich 12 miesięcy przed badaniem (za każde stoisko do trzech) (po 4 punkty)
W dniach 19-22 października 2011r. Ogólnopolskie Stowarzyszenie Gmin Cysterskich po raz czwarty wzięło udział w Targach Regionów i Produktów Turystycznych Tour Salon 2011 w Poznaniu. (4)

Wydawanie regularnych publikacji o charakterze promocyjnym (za pierwsze 2 w ciągu ostatnich 12 miesięcy) (2 punkty)

Seria „Klasztory cysterskie pętli wielkopolsko-lubuskiej” (2)

Pocztówki wydawane przez Poczta Polska, prezentujące kolejne obiekty Szlaku Cysterskiego (2)

Zorganizowanie konferencji naukowej lub popularyzacyjnej, związanej z tematem szlaku w ciągu ostatnich 12 miesięcy przed badaniem (4 punkty)

VI Forum Szlaku Cysterskiego w Polsce Jemielnica 2-4.09.2011 (4)

Inne formy promocji szlaku (5)

Seria widokówek promujących lekneńsko-wągrowiecki odcinek szlaku cysterskiego (5)

Całość punktów za ten podzakres: **45 (maksymalna)**

IV. B. Oferty wypraw po szlaku:

Oznaczone trasy rowerowe, wodne lub konne w ramach szlaku, zbieżne z jego tematyką

Oznaczone trasy piesze w ramach szlaku, zbieżne z jego tematyką (za pierwsze 3) (4 punkty)

Cysterski Szlak Rowerowy (4)

Cysterski Szlak Rowerowy Gminy Wolsztyn i Przemęt (4)

Całość punktów za ten podzakres: **8 (z 20 możliwych)**

IV. C. Oferta pakietowa turystyki kulturowej

Brak (0)

IV. D. Inne formy promocji

Brak (0)

Za całość zakresu IV: 53 punkty (ze 100 możliwych)

ZAKRES V: POZOSTAŁA OFERTA SPĘDZANIA WOLNEGO CZASU NA OBSZARZE SZLAKU

V A. Inna oferta turystyczno-kulturowa na obszarze szlaku:

V. A. a. muzea poza szlakiem lub poza tematem szlaku:

O znaczeniu regionalnym* (do 3, po 3 punkty)

Muzeum Regionalne w Wągrowcu (3)

Muzeum Regionalne w Świebodzinie (3)

Muzeum Misyjne Misjonarzy Oblatów w Obrze (3)

O znaczeniu lokalnym** (do 4, po 1 punkcie)

Muzeum Roberta Kocha w Wolsztynie (1)

V. A. b. inne atrakcyjne z punktu widzenia turystyki kulturowej, obiekty w miejscowościach szlaku:

O znaczeniu lokalnym* (do 4 na całym szlaku, po 1 punkcie)

Zespół dworski w Łądzie (1)

Wiatraki Koźlaki w Kaszczorze (1)

Pałac rodziny von Treskow w Owińskach (1)

Rynek w Bledzewie wraz z budynkami wpisanymi do Rejestru Zabytków (1)

V. A. c. lokalne (miejskie lub gminne) trasy turystyczne o tematyce historycznej lub kulturowej:

Materialne (spełniające wszystkie kryteria tras materialnych) (do 5) (po 4 punkty)

Cysterski Szlak Rowerowy (4)

Szlak Kościołów drewnianych wokół Puszczy Zielonki (4)

Szlak Konwaliowy, szlak kajakowy (4)

Szlak Kaszczorski, szlak rowerowy (4)

Szlak Kąpielisko Krutla, szlak rowerowo-pieszy (4)

V. A. d. eventy poza tematem szlaku:

Regularne eventy kultury wysokiej lub masowej o znaczeniu międzynarodowym lub krajowym, odbywające się na terenie gmin, przez które przebiega szlak (do trzech) (5pkt)

Parada Parowozów, Wolsztyn i Odra – kwiecień (5)

Międzynarodowy Festiwal Muzyki Organowej i Kameralnej, Wolsztyn – sierpień (5)

Regularne eventy kultury wysokiej lub masowej o znaczeniu przynajmniej regionalnym, odbywające się na terenie gmin, przez które przebiega szlak (do trzech*) (3 punkty)

Międzynarodowy Festiwal Muzyczny im. Marcina Agricoli, Świebodzin - wrzesień (3)

Suma punktów w całym podzakresie V.A.: **40 (maksymalna)**

V B. Pozostała oferta kulturowa na obszarze szlaku:

V. B. a. atrakcje kulturalnej rozrywki na szlaku:

Funkcjonujące stale placówki teatralne w miejscowościach (gminach) szlaku (za pierwsze trzy obiekty) (po 2 punkty)

Teatr Zdumienie, Paradyż-Gościkowo (2)

Sezonowa oferta teatralna lub muzyczna***** (za pierwsze trzy oferty, po 1 punkcie)

Wągrowieckie Lato Teatralne (1)

Kina całoroczne, funkcjonujące w miejscowościach na szlaku (do 4) (1 punkt)

Kino MDK, Wągrowiec (1)

Kluby i inne miejsca wieczornej rozrywki, funkcjonujące w miejscowościach na szlaku (do 4) (1 punkt)

Klub Monaco, Wągrowiec (1)

Klub Kongo, Odra (1)

Samanta Klub, Wieleń Zaobrzański (1)

V. B. b. kulturowo znacząca oferta przyrodnicza:

Park Krajobrazowy na terenie gmin przy szlaku (do trzech) (po 2 punkty)

Przemęcki Park Krajobrazowy (2)

Nadwarciański Park Krajobrazowy (2)

Park Krajobrazowy Puszcza Zielonka (2)

Ogród przy rezydencji, park kultywowany (za pierwsze dwa obiekty) (po 1 punkcie)

Park przy zespole dworskim w Łądzie (1)

Ogród przy Seminarium w Gościkowie-Paradyżu (1)

Suma punktów w całym podzakresie V.B.: **15 (z 20 możliwych)**

V.C. Pozostała oferta turystyczna na obszarze szlaku**V. C. a. miejsca aktywnego wypoczynku:**

Centra aktywnego wypoczynku (do 3) (po 2 punkty)

OSiR Wągrowiec (2)

MOSiR Wolsztyn (2)

Ośrodek różnego rodzaju sportów wodnych nad j. Chyckińskim (2)

Miejsca zorganizowanego aktywnego wypoczynku* (do 4, po 1 punkcie)

Wągrowiecki Klub Karate „Tiger” (1)

V. C. b. Inne atrakcje przyrodnicze:

Jeziora (zdatne do kąpieli, dostępne)(za pierwsze dwa akweny po 2 punkty)

Jezioro Durawskie, Wągrowiec (2)

Jezioro Wieleńskie, Wieleń (2)

Pomniki przyrody (pierwsze dwa na trasie szlaku) (1 punkt)

Dąb im. Wojciecha Korfantego, Wągrowiec (1)

Dąb szypułkowy, Bledzew (1)

V.C. c. pozostałe atrakcje turystyczne

Wieże widokowe stale dostępne (za pierwsze dwie na terenie gmin na szlaku) (1 punkt)

Ciążeń (1)

Olejnica (1)

Stała lub sezonowa oferta rejsów białej floty po jeziorach lub rzekach w miejscowościach szlaku (za pierwsze dwie) (3 punkty)

Rejsy organizowane przez ośrodek wypoczynkowy Krokus w Wieleniu Zaobrzańskim (3)

Oznaczone trasy rowerowe na terenie szlaku częściowo z nim zbieżne (łącznie minimum 2 różne miejscowości szlaku) bez wypożyczalni rowerów (za pierwsze 3, po 1 punkcie)

Cysterski Szlak Rowerowy (1)

Szlak Kaszczorski (1)

Szlak Konwaliowy (1)

Suma punktów w całym podzakresie V.C.: **20 (maksymalna)**

V. D. Pozostałe czynniki wpływające na atrakcyjność turystyczną szlaku**V.D.a. Krzyżowanie się szlaków turystycznych:**

Krzyżowanie się szlaku z innym szlakiem turystyczno-kulturowym o zasięgu międzynarodowym lub krajowym, jeśli przynajmniej jeden obiekt należy do obu szlaków (za pierwsze 3) (5 punktów)

Wielkopolska Droga św. Jakuba, Owińska (5)

Krzyżowanie się szlaku z innym szlakiem turystyczno-kulturowym o zasięgu międzynarodowym lub krajowym, jeśli żaden obiekt nie należy do obu szlaków (za pierwsze trzy*, po 3 punkty)

Szlak Piastowski, gmina Kiszkowo: Dąbrówka Kościelna (S.Cysterski), Imiolki (S.

Piastowski)(3)

Krzyżowanie się szlaku z innym szlakiem turystyczno-kulturowym o zasięgu regionalnym, jeśli przynajmniej jeden obiekt należy do obu szlaków (za pierwsze trzy, po 3 punkty)

Cysterski Szlak Rowerowy (Poznań, Owińska, Dąbrówka Kościelna, Wągrowiec, Tarnowo Pałuckie, Lekno, Dąbrówka Kościelna) (3)

Krzyżowanie się szlaku z innym szlakiem turystyczno-kulturowym o zasięgu regionalnym, jeśli żaden obiekt nie należy do obu szlaków (za pierwsze trzy*, po 2 punkty)

Szlak Kościołów Drewnianych wokół Puszczy Zielonki, Owińska (2)

Krzyżowanie się szlaku z innym szlakiem turystycznym o przynajmniej regionalnym zasięgu**** (za pierwsze dwa, po 2 punkty)

Szlak Piastowski (2)

Lubrzański Szlak Fortyfikacji (2)

Suma punktów w całym podzakresie V.D.: **17 (z 20 możliwych)**

Za całość zakresu V: 92 punkty (ze 100 możliwych)

ZAKRES VI: INFRASTRUKTURA TURYSTYCZNA I KOMUNIKACYJNA

VI.A. Baza noclegowa na szlaku:

Za każdy pierwszy obiekt noclegowy danej klasy w trzech miejscowościach kluczowych szlaku: (Gościkowo-Paradyż, Ląd, Wągrowiec) lub położony poza nimi, w promieniu 15 km od ich centrum (w sumie do 3 obiektów noclegowych dla całego szlaku i danej kategorii) (po 2 punkty):

Hotele kategorii 5*****

Hotele kategorii 4****

*Hotel**** „Pietrak” ul. Kościuszki, Wągrowiec (2)*

Hotele kategorii 3***

*Hotel*** „Jamajka” ul. Kcyńska 129, Wągrowiec (2)*

Hotele kategorii 2**

*Motel** „Jumar” ul. Waszkiewicza 69, Międzyrzecz k. Gościkowa (2)*

Hotele kategorii 1*

Hotel „Centrum”- Słupca k. Łądu, ul. Sukiennicza 1 (2)*

Hotel „Lubuski” ul. Piłsudskiego 20, Świebodzin k. Gościkowa (2)*

Hostele

Pensjonaty

Pensjonat Gościniec Wysoka 45 woj.Lubuskie, 66-300 k. Gościkowa (2)

Schroniska turystyczne lub młodzieżowe:

Szkolne Schronisko Młodzieżowe, Żaków 3, Świebodzin k. Gościkowa (2)

Inne (niekategoryzowane) stałe usługi noclegowe

Pałac w Ciężeniu, k. Łądu (2)

Ośrodek Wczasowy "Łodzianka" ul. Kościuszki 60 - Las, Wągrowiec (2)

Ośrodek Wypoczynkowy „Nowy Dworek” ul. Świerkowa 7, Świebodzin k. Gościkowa (2)

Gospodarstwa agroturystyczne

Pawlak Kazimierz. Gospodarstwo agroturystyczne, Białobrzeg 12 k. Łądu (2)

Gospodarstwo Agroturystyczne Genowefa Binkiewicz Ostrowo Młyn 2, Wągrowiec (2)

Suma punktów za cały podzakres VI A: **22 (z 60 możliwych)**

VI B Restauracje i inne obiekty gastronomiczne

Restauracje funkcjonujące bezpośrednio przy obiektach szlaku (do 5 lokali) (po 4 punkty)

Restauracja sezonowa funkcjonująca przy kościele w Paradyżu (4)

Dodatkowe punkty za oryginalne produkty kulinarne, związane z tematem szlaku (do 5 po 2 punkty)

Sernik paradycki (2)

Suma punktów za cały podzakres VI B: **6 (z 60 możliwych)**

VI C Komunikacja:**VI. C. a. Dostępność komunikacyjna szlaku** (obiekty kluczowe szlaku)

Jeśli obiekty kluczowe szlaku leżą:

W odległości mniejszej niż 50 km od lotniska krajowego* (3 punkty za pierwsze 2 obiekty)

Lotnisko Zielona Góra/Babimost k. Gościkowa (3)

W odległości mniejszej niż 20 km od zjazdu z autostrady lub drogi ekspresowej (szybkiego ruchu) (za pierwsze dwa obiekty po 5 punktów)

Zjazd Sługocin na trasie A2, k. Lądu (5)

Zjazd Jordanowo na trasie A2, k. Gościkowa (5)

Przebieganie dróg krajowych przez gminy, w których znajdują się obiekty kluczowe szlaku (do 2 dróg krajowych na każdy obiekt, lecz do 5 dróg na cały szlak) (2)

Gościkowo – krajowa 3 (2)

Ląd – krajowa 92 (2)

Duże dworce kolejowe w miejscowościach z obiektami kluczowymi (za pierwsze dwa po 3)

Wągrowiec (2)

Dworce autobusowe w miejscowościach z obiektami kluczowymi (za każdy po 2 punkty)

Dworzec Autobusowy PKS Wągrowiec (2)

Przystanki autobusowe w miejscowościach z obiektami kluczowymi (za każdy po 1 punkcie)

Gościkowo (1)

Ląd (1)

Suma punktów za cały podzakres VI C: **23 (z 80 możliwych)**

Za całość zakresu VI: 51 punktów (z 200 możliwych)

W sumie za wszystkie zakresy razem ilość punktów dla szlaku wynosi 598 (z 1000 możliwych)

Wyniki badania potencjału turystycznego wielkopolsko-lubuskiej pętli Szlaku Cysterskiego w Polsce zgodnie z przyjętą metodologią zostały zestawione w poniższej tabeli (tab.1).

Tab 1.. Zestawienie punktacji w poszczególnych zakresach badania dla wielkopolsko-lubuskiej pętli Szlaku Cysterskiego w Polsce.

Zakres	Podzakresy	Punkty uzyskane	Maksym. możliwych punktów
Zakres I: Organizacja szlaku	A. tematyżacja szlaku	50	50
	B. oznaczenie szlaku	50	50
	C. koordynacja szlaku	10	50
	D. dostępność obiektów	20	50
	Suma: cały zakres I	130	200
Zakres II: Ogólna atrakcyjność turystyczna szlaku	A. autentyczność obiektów	40	40
	B. ciągłość szlaku	0	15
	C. liczba obiektów	15	15
	D. własna usługa transportowa	0	15
	E. stan utrzymania obiektów	0	15
	Suma: cały zakres II:	55	100

Zakres III: Turystyczno-kulturowy potencjał obiektów szlaku	A. znaczenie kulturowe temat.	60	60
	B. eventy zgodne z tematyką	40	40
	C. dodatkowe atrakcje temat.	5	20
	D. znaczenie historyczne	19	20
	E. znaczenie biograficzne	10	20
	F. znaczenie religijne	0 n/d	20
	G. znaczenie: inne typy tur. kult.	20	20
	H. znaczenie: grupy etniczne	16	20
	I. dodatek: oferta obiektów	15	30
	J. dodatek: obiekty unikalne	32	50
	Suma: cały zakres III:	217	300
Zakres IV: Obsługa własna szlaku	A. promocja szlaku	45	45
	B. oferty wypraw	8	20
	C. oferta pakietowa	0	20
	D. inne elementy promocji	0	15
	Suma: cały zakres IV:	53	100
Zakres V: Pozostała oferta turystyczna szlaku	A. inna turystyczno-kulturowa	40	40
	B. inna kulturowa, przyrodnicza	15	20
	C. inna turystyczna	20	20
	D. pozostałe czynniki	17	20
	Suma: cały zakres V:	92	100
Zakres VI: Infrastruktura turystyczna i komunikacyjna	A. noclegi	22	60
	B. gastronomia	6	60
	C. komunikacja	23	80
	Suma: cały zakres VI:	51	200
Suma dla szlaku:	Za wszystkie zakresy	598	1000

4. Interpretacja wyników analizy potencjału:

Według przyjętych zasad interpretacji wyników badania waloryzacyjnego [Mikos von Rochrscheidt, Kraków, s. 163-173], należy uznać wielkopolsko-lubuską pętlę Szlaku Cysterskiego jako **szlak tematyczny o znaczącym potencjale turystycznym**. Warto zaznaczyć, iż wynik ten mieści się blisko górnej granicy przedziału (501-625 punktów). Można to interpretować, iż szlak potrzebuje poprawy zaledwie paru aspektów by osiągnąć status szlaku tematycznego o dużym potencjale turystycznym. Ustalenie, w których dziedzinach szlak posiada największe braki pomoże poniższa analiza poszczególnych zakresów.

Interpretacja ogólna wyników waloryzacji w zakresie I. Osiągnięto 130 z 200 możliwych punktów. Lecz widać dużą dysproporcję jeśli chodzi o punktację poszczególnych podzakresów. Szlak posiada maksymalną liczbę punktów jeśli chodzi o tematyzację szlaku jak i jego oznaczenie. Z drugiej strony, w dwóch pozostałych podzakresach ilość punktów jest bardzo mała. Wynika to z braku odpowiedniej koordynacji wielkopolsko-lubuskiej pętli Szlaku Cysterskiego, jak i z problemem braku dostępności dla turystów większości obiektów na trasie. Wszystko to sprawia iż pętlę wielkopolsko-lubuską należy uznać za **szlak realny**.

Interpretacja ogólna wyników waloryzacji w zakresie II. W tym zakresie system osiągnął 55 ze 100 możliwych punktów. Silną stroną pętli jest autentyczność obiektów, które wprost nawiązują to tradycji cysterskiej. W podzakresie II.A osiągnięto maksymalną ilość punktów. Jednakże kolejne obiekty szlaku są od siebie oddalone znaczącymi odległościami, a brak odpowiedniego zaplecza transportowego istotnie utrudnia przemieszczenia się pomiędzy

miejscościami, a dla osób nie poruszających się własnym samochodem praktycznie ją uniemożliwia. Problemem jest też brak odpowiedniego zaplecza, a dokładnie toalet z węzłem sanitarnym przy większości obiektów. Dlatego w tym zakresie szlak musi być określony jako **mało atrakcyjny turystycznie**. Na tak niską ocenę wpłynęło trzykrotne przyznanie 0 punktów, a to w podzakresach II. B., II. D., i II. E. Wprawdzie znaczące odległości pomiędzy obiektami szlaku wynikają z uwarunkowań historycznych, jednak już brak odpowiedniego zaplecza transportowego i sanitarnego są problemami, które można próbować rozwiązać.

Interpretacja ogólna wyników waloryzacji w zakresie III. Liczba punktów w tym aspekcie oceny wyniosła 217 z 300 możliwych. Jest to wynik bardzo dobry, który pokazuje naprawdę znaczący potencjał systemu pod względem turystyki kulturowej. Uwagę zwraca przy tym maksymalna ilość punktów w podzakresach III.A., III.B. i III.G, co świadczy o dużej atrakcyjności obiektów szlaku (III.A.), znaczącej ilości eventów tematycznych, organizowanych w miejscowościach położonych na szlaku (II.B.) oraz o fakcie funkcjonowania licznych atrakcji związanych z różnymi gałęziami turystyki kulturowej (III.G.) w przestrzeni szlaku. Stwierdzenie to dotyczy przede wszystkim turystyki militarnej, turystyki hobbystycznej i turystyki industrialnej (patrz formularz waloryzacyjny). Są to mocne strony analizowanej pętli, którą w tym zakresie trzeba uznać za **szlak o wyraźnej tematycznej atrakcyjności turystyczno-kulturowej, odpowiedniej dla różnych form turystyki kulturowej**.

Interpretacja ogólna wyników waloryzacji w zakresie IV. Osiągnięto 54 z 100 możliwych punktów. Widać wyraźną dysproporcję w poszczególnych podzakresach. I tak, o ile w podzakresie IV.A. odnoszącym się do informacji i promocji osiągnięto maksymalną liczbę punktów, to w pozostałych podzakresach łącznie było ich jedynie 9, w tym w zakresach IV C (oferta pakietów turystycznych) oraz IV.D. (inne elementy promocji) wynik wynosi 0 punktów. Wszystko to zgodnie z przyjętymi kryteriami każe uznać system za **szlak o znaczącej aktywności autopromocyjnej i (jednocześnie) o niskim poziomie usług turystycznych**.

Interpretacja ogólna wyników waloryzacji w zakresie V. W tym zakresie badany szlak osiągnął 92 z 100 możliwych punktów. Jest to wynik bardzo dobry świadczący o istnieniu wokół wielkopolsko-lubuskiej pętli Szlaku Cysterskiego urozmaiconej i atrakcyjnej oferty turystycznej niezwiązanej z tematyką szlaku. Obejmuje ona liczne atrakcje, szlaki i eventy turystyczne w miejscowościach szlaku (V.A.). Co prawda mniejsze ośrodki nie posiadają w swojej lokalnej ofercie szeregu rozrywek o charakterze typowo miejskim. Z drugiej strony bez problemów można odnaleźć na szlaku liczne atrakcje o charakterze przyrodniczym (V.B.). Warto zaznaczyć, iż wielkopolsko-lubuska pętla krzyżuje się również z innymi szlakami kulturowymi przebiegającymi w regionie (V.D). Wysoki i zrównoważony wynik wszystkich podzakresach sprawia, iż mamy do czynienia ze **szlakiem o wybitnym znaczeniu kulturowo-turystycznym i ogólnoturystycznym**.

Interpretacja ogólna wyników waloryzacji w zakresie VI. Wynik w tym zakresie wynosi 51 z 200 możliwych punktów. Niska punktacja wynika przede wszystkim z faktu, że obiekty kluczowe szlaku: Łąd, Gościkowo-Paradyż oraz Wągrowiec są małymi ośrodkami (przede wszystkim pierwsze dwa). Co prawda SA one zlokalizowane przy dużych węzłach drogowych i dojazd do nich nie powinien stanowić problemów. Jednak z drugiej strony Łąd i Gościkowo są wsiami, które nie posiadają rozbudowanego zaplecza turystycznego (podzakresy VI.A. i VI.B.). Jak już wspomniano wyżej, miejscowości kluczowe szlaku leżą przy głównych drogach w skali całego kraju, jednak bezpośredni dojazd do nich możliwy jest praktycznie wyłącznie dla osób korzystających z własnego samochodu, stąd niski poziom punktacji w podzakresie VI.C. Zgodnie z zasadami interpretacji szlak posiada **słabo rozwiniętą infrastrukturę służącą turystyce**.

5. Wnioski:

Mocne strony systemu. Zarówno cały Szlak Cysterski w Polsce, jak i jego wielkopolsko-lubuska pętla posiada bardzo dobrą tematyzację systemu, która nawiązuje do europejskiego dziedzictwa kulturowego pozostawionego przez szarych mnichów. Na jego popularyzację, a w mniejszym zakresie także na reklamę i organizację pozytywnie wpływają również powiązania z paneuropejskim systemem Szlaków Kulturowych Rady Europy, do którego pętla formalnie jest zaliczana.

Wysoka ocena tematykacji pętli jest uwarunkowana także aktywnością środowiska naukowego, zajmującego się problematyką działalności zakonu cystersów na ziemiach polskich. Liczne publikacje naukowe i popularnonaukowe na ten temat pozytywnie wpływają na upowszechnianie dziedzictwa szarych mnichów, a pośrednio również popularyzację samego szlaku.

Wpływ na zainteresowanie turystów tematyką cysterską mają również liczne eventy kulturowe, odbywające się w obiektach na szlaku. Są wśród nich zarówno wydarzenia nawiązujące do cysterskiego dziedzictwa, jak i te niezwiązane z tematem szlaku, ale odbywające się w gminach położonych na trasie.

Mocną stroną szlaku jest również autentyczność jego obiektów. Możliwość odwiedzenia budynków, których mury pamiętają czasy szarych mnichów oraz były niemym świadkiem ich działalności, motywująco wpływa na turystów zainteresowanych kulturowo. Ci sami odbiorcy docenią fakt krzyżowania się pętli z innym europejskim szlakiem kulturowym – *Drogą św. Jakuba*. Ponadto warto wspomnieć dużą wartość kulturową niektórych obiektów tj. Obry i Paradyża, a przede wszystkim posiadającego status Pomnika Historii opactwa w Łądzie nad Wartą. Wszystkie te obiekty znajdują się ponadto w nieznaczącej odległości od istotnych węzłów komunikacyjnych. Także dojazd do wszystkich obiektów szlaków nie powinien stanowić problemu, zważywszy na dobre oznaczenie szlaku przy drogach dojazdowych. Warto zaznaczyć, iż wielkopolsko-lubuska pętla Szlaku Cysterskiego pokrywa się w znacznym stopniu z licznymi szlakami rowerowymi i kajakowymi, co może być istotnym argumentem dla osób preferujących aktywny wypoczynek.

Słabe strony systemu. Przeprowadzona analiza pozwala stwierdzić, iż duży potencjał kulturowy szlaku jest nie w pełni wykorzystany. Żeby szlak stał się jedną z najciekawszych destynacji na turystycznej mapie Wielkopolski, koniecznych jest szereg działań odnoszących się do różnych aspektów jego funkcjonowania. Poprawa oferty szlaku jako produktu turystycznego zależy w dużej mierze od jego finansowania. Jak wynika z przeprowadzonej waloryzacji, jedną z największych bolączek szlaku jest brak środków na odpowiednie funkcjonowanie jego koordynatora. Ażby praca opiekuna pętli mogła przynosić oczekiwane rezultaty, powinien być on uzbrojony w odpowiednie zaplecze. Przede wszystkim potrzebne jest biuro które zapewniłoby należyte warunki komunikacji pomiędzy partnerami (jak organizatorzy turystyki, przygotowujący wycieczki grupowe albo pakiety turystyczne) i turystami a opiekunami szlaku i obiektów. Dopiero wprowadzenie w przestrzeń komunikacyjną i na rynek łatwo dostępnego ośrodka koordynacyjnego umożliwi zaistnienie i sprzedaż oferty całej pętli jako jednego, monolitycznego produktu turystycznego, co niewątpliwie wpłynie na jego popularność.

Znaczącym mankamentem analizowanego szlaku jest bardzo poważnie ograniczona dostępność turystyczna obiektów, w tym szeregu cennych. Przykładami takiego stanu są m. in. cenne pocysterskie kościoły w Kaszczorze czy Tarnowie Pałuckim. Obiekty te są generalnie zamknięte, a możliwość wejścia do nich istnieje tylko w trakcie nabożeństw, co z kolei uniemożliwia zwiedzanie. W tym momencie możemy również zaznaczyć dużą dysproporcję w funkcjonowaniu poszczególnych miejsc na mapie szlaku. Jak już pisaliśmy, większe obiekty (Łąd, Paradyż, Obra) wykazują dużą aktywność na polu turystyki kulturowej. Lecz mniejsze ośrodki mogą pozostawić uczucie niedosytu w turyście, który wędrując

szlakiem ma świadomość tego iż wybrał trakt o europejskim znaczeniu. Brak możliwości zwiedzenia mniejszych obiektów, jak i skorzystania na miejscu chociażby z toalety, spowodował iż szlak nie zdobył większej ilości punktów w zakresach waloryzacji, traktujących o organizacji pętli.

Istotną wadą w funkcjonowaniu szlaku jest brak wyodrębnionego portalu internetowego, odnoszącego się wyłącznie do odcinka wielkopolsko-lubuskiego.

Postulaty w zakresie modyfikacji i rozwijania oferty szlaku. Po przeprowadzonej analizie zalecamy parę działań, które mogą pozytywnie wpłynąć na funkcjonowanie wielkopolsko-lubuskiej pętli Szlaku Cysterskiego w Polsce jako produktu turystycznego:

- Dla materializacji szlaku i zagwarantowania jego prawidłowego funkcjonowania jako rzeczywistej oferty turystycznej konieczne jest utworzenie działającego w pełnym wymiarze godzinowym biura koordynatora, posiadającego fizyczną siedzibę i adres korespondencyjny, oraz dostępnego za pomocą nowoczesnych środków komunikacji (Internet, email, telefon, inne). Biuro to powinno integrować działania poszczególnych obiektów pętli oraz ułatwiać organizowanie wypraw turystycznych touroperatorom oraz ich planowanie i realizację podróżnikom indywidualnym. Dla wykonania swoich zadań koordynator winien być wyposażony w osobowość prawną, co zapewni mu możliwość występowania jako organizator turystyki oraz prowadzić jako swoje główne narzędzie odrębny portal internetowy, o czym więcej poniżej. Aktywny koordynator powinien utrzymywać łączność z potencjalnymi odbiorcami oferty, np. z touroperatorami organizującymi wyprawy kulturowe, organizatorami turystyki regionalnej, szkołami, środowiskami ruchu turystycznego, portalami turystycznymi, m.in. przez system newsletterów (nie generujących kosztów) lub/i regularnie wysyłanych tradycyjnych informatorów lub folderów z propozycjami spędzania czasu wolnego, kalendarium eventów na szlaku, lokalnych pakietów, który sporządzałby na podstawie informacji od organizatorów (gestorów) i które mogłyby przez nich być współfinansowane.
- Koordynacja szlaku powinna uwzględniać turystykę edukacyjną. Odpowiedzialni za nią powinni tworzyć i popularyzować oraz dystrybuować oferty zwiedzania wybranych obiektów szlaku w ramach wycieczek o takim profilu. Biuro koordynatora mogłoby popularyzować takie podróże edukacyjne na początek wobec wielkopolskich i lubuskich szkół ponadpodstawowych w ramach oferty regionalnej - oraz je dla nich organizować. Mogłaby to być oferta urozmaicona, jak to zaznaczono w opisie szlaku jako destynacji turystycznej.
- Kolejną potencjalną płaszczyznę aktywności dla biura koordynującego pętlę Szlaku Cysterskiego widzimy w popularyzacji poszczególnych osobnych eventów oraz powiązaniu jej z ofertą szlaku jako całości. Przykładowo, połączenie przez rzutkiego koordynatora paradyskiego Festiwalu *Muzyka w Raju* z tematyką cysterską i stworzenie ofert zwiedzania okolicy pod tym kątem przyniosłoby wzrost zainteresowania chociażby pobliskim Bledzewem czy Rokitnem.
- Konieczne jest stworzenie profesjonalnie działającego, interaktywnego portalu internetowego szlaku, prowadzonego i aktualizowanego przez koordynatora przy współpracy z administratorami obiektów. Taki portal powinien zawierać informacje również w językach obcych, w tym przede wszystkim angielskim, następnie - ze względu na narodowość znacznego odsetka turystów – niemieckim, a także francuskim, a to ze względu na rodzaj oferty i skalę zainteresowań nią w tym obszarze językowym. Jednocześnie portal internetowy pętli jako całości powinien być nie tylko „zlinkowany”, ale i zsynchronizowany i z osobnymi portalami wszystkich obiektów szlaku (wspólny design, powiązanie i automatyczne przekazywanie z portalu na portal informacji np. o eventach tematycznych. Takie działanie wywołujące ograniczony efekt synergii może doprowadzić do zmniejszenia dysproporcji w działaniach

popularyzacyjnych na rzecz dużych i małych ośrodków [Mikos von Rohrscheidt, 2010, s. 229]. Turysta podróżujący szlakiem i organizator wycieczek będzie miał przez to możliwość uzyskania informacji o funkcjonowaniu zarówno prężnie działającego obiektu pocysterskiego, jak i mniejszego kościoła.

- Należy podjąć konkretne działania w kierunku lepszego uświadomienia administratorom obiektów celów turystyki kulturowej i korzyści z niej płynących oraz integrujące ich wokół celów szlaku. Najważniejsze jest przy tym, by opiekunowie obiektów sakralnych uświadomili sobie, że wpisanie danego kościoła na mapę i trasę szlaku wiąże się nie tylko z korzyściami, ale także i zobowiązaniami, w szczególności względem potencjalnych turystów. Najważniejszą z tych powinności jest, żeby obiekt był dostępny dla odwiedzających. Dostępność nie oznacza stałego otwarcia, które może być niewykonalne w przypadku nie obsadzonych stale i nie monitorowanych obiektów wiejskich. Można ją zapewnić w trybie zaproponowanym dla mniejszych obiektów na szlakach tematycznych [Mikos v. Rohrscheidt, 2010, s. 231] a polegającym na wywieszeniu informacji, w jaki sposób (np. poprzez telefon) turysta może się skontaktować z administratorem obiektu lub osobą odpowiedzialną za jego otwarcie i spowodować dokonanie tego w przeciągu paru minut. Takie udostępnianie służyłoby też samym obiektom, ponieważ można z jego okazji pobierać ustaloną opłatę. Takie niewielkie, lecz regularne wpływające sumy pomogłyby w utrzymaniu poszczególnych ośrodków, jak i w przystosowaniu ich funkcjonowania do reguł współczesnej turystyki kulturowej.
- Oprócz samego zwiedzania, należy również umożliwić odwiedzającym skorzystanie z zaplecza turystycznego bezpośrednio przy obiektach. W pierwszym rzędzie chodzi o stworzenie węzłów sanitarnych przy wszystkich obiektach szlaku lub zapewnienie dostępu do już istniejących oraz o stworzenie lub wyraźne oznaczenie miejsc parkingowych przy licznych obiektach. W przypadku istnienia oferty gastronomicznej w samym obiekcie lub w jego bezpośredniej bliskości turyści powinni być o tym informowani zarówno na przedpolu wizyty (np. w pakiecie informacji o szlaku dostępnym w Internecie), jak i na miejscu (przez tablice informacyjne w pobliżu obiektu, ulotki dostępne w samym obiekcie itd.).
- Zalecane jest również przystąpienie do pakietyzacji oferty szlaku, przynajmniej w oparciu o jego największe i najprężniej działające obiekty. stworzenie tematycznych pakietów turystycznych w skali poszczególnych odcinków czy „pierścieni” szlaku. Taka oferta może mieć różny zakres: od możliwości wypożyczenia roweru wraz z mapką i miniprzewodnikiem, umożliwiającym dotarcie do innych pobliskich obiektów, aż po parodniowy zestaw weekendowy lub wakacyjny, składający się z noclegów (w hotelu lub w obiekcie, jak Paradyż, Obra czy Łąd) posiłków (być może tematycznych i opartych na historycznych przekazach), wstępów do obiektów, usługi przewodnickiej i ekspozycji udziału w mikroevencie oraz wspomnianego już wypożyczenia roweru czy innych usług. Osoby, które odwiedziłyby bardziej znane ośrodki byłyby przez to motywowane także do zwiedzania mniejszych obiektów, znajdujących się w pobliżu a przede wszystkim do przedłużenia swojego pobytu. Z drugiej strony, takie pakiety zachęcałyby do poznawania pętli wielkopolsko-lubuskiej jako całości.
- W ramach aktywności koordynatora szlaku czy współpracujących w jego ramach partnerów (np. gmin lub lokalnych organizacji turystycznych) powinien być wypracowany system zachęt do tworzenia zaplecza gastronomicznego i noclegowego wokół obiektów kluczowych dla szlaku oraz animowania działań na rzecz stworzenia ofert transportu, umożliwiających podróżowanie bezpośrednio pomiędzy kolejnymi obiektami szlaku. Takie oferty mogłyby na początku być okresowe i odnosić się

przynajmniej do głównego sezonu turystycznego albo czasu trwania najważniejszych eventów kulturowych, odbywających się w obiektach szlaku.

- W kontekście rosnącego popytu na aktywne formy turystyki, w tym także turystyki kulturowej, we współpracy podmiotów odpowiedzialnych za organizację turystyki w obu województwach należy doprowadzić do rozbudowy funkcjonującego w ograniczonej skali (okolice Wągrowca i Wolsztyna) Cysterskiego Szlaku Rowerowego na obszar całego szlaku i w ten sposób stworzyć alternatywną i ekologiczną ofertę turystyczną w jego przestrzeni. Może to zapewnić szlakowi nową grupę potencjalnych konsumentów.
- Dla ustalenia tak zwanej „gorącej atrakcyjności” szlaku, czyli subiektywnych preferencji konsumentów, a także ustalenia najsłabszych w ich oczach punktów jego oferty konieczne jest przeprowadzenie w okresie sezonu turystycznego badania turystów dla poszczególnych większych obiektów oraz potencjalnych pierścieni szlaku, w których mogłyby zostać zorganizowane lokalne pakiety. Wyniki takiego badania powinny posłużyć jako źródło uzupełniających wniosków szczegółowych, odnoszących się do modyfikacji oferty na miejscu.

W ocenie autorów analizy, w świetle stwierdzonego znaczącego potencjału i szeregu mankamentów szczególnie w zakresie organizacji turystyki, stworzenie warunków umożliwiających osiągnięcie satysfakcjonującego poziomu ruchu turystycznego, a w konsekwencji doprowadzenie Pętli wielkopolsko-lubuskiej Szlaku Cysterskiego do stanu zadowalającego zarówno potencjalnych turystów kulturowych jak wygenerowanie godziwego zysku usługodawców wymaga kompleksowej modyfikacji oferty, uwzględniającej wyartykułowane postulaty.

6. Pętla wielkopolsko-lubuska Szlaku Cysterskiego jako destynacja turystyki kulturowej

Wyniki analizy Pętli wielkopolsko-lubuskiej Szlaku Cysterskiego w Polsce pod kątem jego atrakcyjności względem turystyki kulturowej wskazują, iż jest to potencjalnie bardzo interesujący produkt turystyczny. Tak samo jak pozostałe pętle szlaku, jego omawiana część posiada szereg atutów w kontekście zainteresowań różnych form turystyki kulturowej. Poniżej wymieniono te z nich, z którymi w świetle oceny oferta szlaku wydaje się najściślej powiązana, wraz z przykładami obiektów.

Turystyka pielgrzymkowa i religijna. Niektóre z obiektów szlaku mają status sanktuarium. Sam ten fakt, sprawia iż te ośrodki cieszą się dużą popularnością wśród osób, które są motywowane z pobudek religijnych. Ponadto, charakter szlaku wskazuje, iż jego bezdrożami będą podróżowały przede wszystkim te osoby, które są zainteresowane dziejami monastyzmu w Wielkopolsce. Nie ma większych trudności ze zwiedzeniem klasztorów w Łądzie, Paradyżu czy w Obrze, funkcjonujących jako domy zakonne. Znacznie większym problemem jest turystyczna dostępność szeregu mniejszych a cennych obiektów funkcjonujących jako wiejskie świątynie. Po rozwiązaniu tego problemu (por. wnioski) atrakcyjność turystyczna szlaku jako całości dla tej formy turystyki znacznie wzrośnie.

Turystyka historyczna i „turystyka żywej historii”. Obiekty wielkopolsko-lubuskiej pętli szlaku cysterskiego są niewątpliwie istotnymi ośrodkami pod kątem ich znaczenia dla dziejów tego regionu. Przykładem jest choćby Łekno w którym swoją siedzibę miało nie tylko najstarsze opactwo cysterskie w Polsce, ale wcześniej funkcjonował także ważny także piastowski gród z okresu formowania się polskiej państwowości. Obiekty wielkopolsko-lubuskiej pętli szlaku są także związane z licznymi atrakcjami w ramach ruchu animacji historii. Festyny i jarmarki tematyczne, organizowane m. in. w Łądzie oraz Wągrowcu nawiązują bezpośrednio do tradycji cysterskiej poszczególnych gmin, ale jednocześnie